

Övervakning av avloppsvatten i Tofte

Tofte Cellulosafabrik, som namnet var från början, har legat här i mer än 110 år. På ett koncentrerat område vid Oslofjorden samsas de allra äldsta byggnaderna med nybyggda fabrikslokaler. Den är en viktig hörnsten i samhället och en stor arbetsplats i kommunen. Från tidigt 1980-tal ägdes fabriken av Norske Skog och år 2000 såldes bruket till Södra Skogsägarna. Idag är Södra Cell i Tofte en av Norges

största producenter av kemisk pappersmassa och årligen produceras 400 tton sulfatmassa av både lång- och kortfibrig ved, varav 70 procent går på export och resten stannar på den norska marknaden. För att kontinuerligt övervaka de mest kritiska avloppsflödena har Tofte under det sista året installerat två Cerlic susphaltsgivare CTX20/25.

forts på sid 4

Massabruket Södra Cell i Tofte är en högteknologisk anläggning som ligger vackert ute på "tungan" mellan Drammensfjord och Oslofjordens västra sida.

Eletta Instruments i Kina

Eletta Flow AB grundades för över sextio år sedan och namnet har blivit synonymt med flödesövervakning i många industrier världen över. Liksom Cerlic Controls AB utvecklar, tillverkar och säljer Eletta Flow egentillverkade produkter

– Antalet länder där vi är representerade ökar hela tiden och för närvarande finns vi i trettiofem länder i Europa, Asien, Australien, Afrika och Nordamerika, berättar Chris Engström, vd på Eletta Flow, när CerlicNytt träffar honom på huvudkontoret i Segeltorp, Huddinge. Många är de företag som idag vill satsa på och etablera sig i länderna i Asien och framförallt i Kina. Eletta bestämde sig redan tidigt på 1990-talet att göra en kraftfull satsning. För att lyckas i Kina behöver man hitta de rätta personerna att samarbeta med och dessutom måste man vara på plats ofta och länge.

– Det har krävts en ordentlig ekonomisk satsning för att lyckas och efter några inledande år med bra resultat genom representationskontoret, så bestämdes det att starta ett eget dotterbolag. 2007 hölls en stor och pompig öppningsceremoni för Eletta i Kina, säger Chris Engström, här vid infarten till en av kunderna i Guiyang, Shui steel.

Varumärket stärks med egna återförsäljare

Eletta startade ett representationskontor redan i början på 2000-talet med tre personer som skötte all försäljning i Kina från kontoret i Beijing. Verksamheten har vuxit till att idag omfatta tolv anställda med försäljning av Eletta Groups alla produktlinjer där Cerlics produkter utgör en viktig del. Sveriges långa tradition av att bygga reningsanläggningar kommer att hjälpa till med introduktionen av Cerlics produkter, då ett flertal reningsverk i Kina är byggda av svenska entreprenörer och en del av Cerlics instrument redan finns där. Den kinesiska regeringen har insett behovet av miljöåtgärder och har nu avsatt betydande summor för att bygga bl.a. reningsverk.

forts på sid 2

KOLUMNEN

Morgondagens processer

Cerlic Controls AB, med sina drygt trettio år på nacken, är bevisligen en blandning av frisk nyfikenhet och träget gnetande. Företaget fortsätter att vara föregångare, att utveckla egna instrument, att erövra nya marknader och dra till sig unga, välutbildade medarbetare; det är nyfikenhet och målmedvetenhet som styr. Och det är berömvärt.

Kina är en mycket konkurrensutsatt marknad och ställer stora krav på företag som vill in på den. Det berättar Chris Engström, Eletta Flows vd, som tillsammans med Eletta sedan 2000-talet funnits på plats med en egen organisation i landet. Det har underlättat försäljningsinsatserna och möjligheterna att förstå de kulturella skillnader som måste tas i beaktande och respekteras. Verksamheten har vuxit och försäljning av Eletta Groups alla produktlinjer, där Cerlics produkter ingår, utgör en viktig del.

– Cerlics produkter introduceras nu på den kinesiska marknaden och vi kommer naturligtvis att använda det utomordentligt goda rykte och långa erfarenhet som Cerlics medarbetare har skaffat produkterna, för att lyckas även i Kina, säger Chris Engström. Läs mer om den processen härintill.

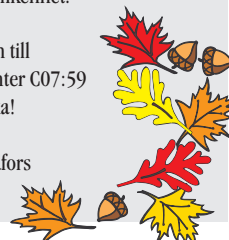
Cerlic byter distributionsform när det gäller instrument för papper- och cellulosamarknaden. Försäljningen av våra koncentrationsgivare sker från och med 1 juli via Lorentzen & Wettre Skandinavien AB. Se notis sidan 3.

Process betyder förlopp, utveckling – någonting som framskrider. Vi har besökt Främby reningsverk i Falun, som efter många år förändrat sin strategi när det gäller processtyrningen på verket. Bakom det beslutet ligger också mycket av nyfikenhet, vilja och intresse av att förbättra.

Vad händer på VA-mässan i september? Vi bjuder på levande demonstration i vatten. Och alldeles snart kan du stilla din nyfikenhet.

Välkommen till Cerlics monter C07:59 i nästa vecka!

Anna E Hedfors

UTBLICK

Ibland saknas kon fast inte blåset är tomt...

Som vissa läsare av CerlicNytt lagt märke till har andra medarbetare på Cerlic då och då framträtt i Utblick. Det är bra eftersom det breddar utbudet av åsikter och därmed förhoppningsvis gör vår tidning än mer intressant och läsvärd. Dock har några läsare hört av sig och undrat var undertecknad tagit vägen. Det är ju alltid trevligt att någon har saknat mina funderingar, så här kommer ännu ett bidrag från mig.

Cerlic har bedrivit sin verksamhet i över trettio år och konceptet är fortfarande detsamma; kvalitet och tillgänglighet som tillsammans med innovativa lösningar är avsedda att ge tillförlitliga givare med lång livslängd. Att satsa på kvalitet i dessa tider kan ju vara ett äventyr i sig, speciellt när de flesta jagar kostnader. Mot alla odds har 2009 för Cerlics del inneburit en ökning av orderingen på nästan 50% jämfört med 2008! Hur är detta möjligt i dessa tider? Måne kvaliteten ändå lönar sig i längden? Vi vill ju gärna tro att så är fallet och att även våra kunder och användare har samma filosofi. Många givare i drift har fungerat klanderfritt i trettio år efter idrifttagning - att enbart jämföra inköpspris är som att bedöma storleken av ett isberg enbart på den del som sticker upp över ytan.

Apropå dåliga tider så kom ihåg, att saker och ting oftast inte är lika dåliga som de verkar och att goda saker inte heller alltid är lika bra som de verkar. När man som jag varit yrkesverksam i cirka fyrtio år har kriser kommit och gått. Vi hade ransonering på bensin 1974, bank- och lånekris 1978, en ordentlig svacka 1985. Sedan kom fastighetskraschen 1992 med påföljande bankkris. IT-bubblan 2001 och nu igen bankkris och därpå följande lågkonjunktur. Det kollektiva minnet är kort och det verkar som om varje generation måste gå igenom sin egen kris för att lära sig att förr eller senare kommer det bättre tider igen.

Det drar ihop sig till VA-mässa, denna gång på Älvsjö-mässan i Stockholm den 22-24 september. Cerlic finns givetvis med och kommer att presentera den tredje generationen av vår optiska slamnivåmätare. Den första generationen kom redan i slutet av 1980-talet och ett par av dessa styr två slamförtjockare på Bällsta reningsverk i Matfors. De har fungerat oavbrutet sedan installationen för snart tjugo år sedan. Vore intressant att räkna ut hur mycket pengar dessa har sparat åt MittSverige Vatten!

Lev väl – vi ses på VA-mässan!

Pär-Håkan Bergström

forts från sid 1

Upparbetat kontaktnät

– Detta medför en stor möjlighet för Cerlic. Genom att Eletta redan är ordentligt etablerat i Kina kommer vi att kunna dra nytta av vårt kontaktnät i marknadsföringen. Det ger oss också ett bredare utbud av produkter, så att vi kan kombinera instrumenten från de olika produktlinjerna till paketslösningar som underlättar upphandlingar för kunderna, säger Chris Engström.

Utöver etableringen av kontoret i Beijing, har Eletta även anställt en Area Sales Manager som är placerad i Indien och som ansvarar för försäljning i Asien utanför Kina. Indienkontoret finns i New Delhi och täcker även upp marknader i arabländerna samt Australien och Nya Zeeland.

Att ha all dokumentation kring produkterna på kinesiska är självklart och nödvändigt.

Cerlic ställer ut på VA-mässan...

...och vårt dragplåster blir slamnivåmätaren CBX. CBX har en ny, mer kompakt design än sin föregångare. Den har färre mekaniska delar och förbättrad spolning, vilket ger lägre underhållsbehov.

BB1 – ny variant av BB2

Centralenhet BB2 finns nu i en ny variant, BB1. Den har möjlighet att ansluta färre givare, närmare bestämt en, och har tagits

fram för att passa kunder som inte har behov av att i alla lägen ansluta flera givare till centralenheten. Exempelvis slamnivåmätarna, som inte sällan sitter monterade en och en ute vid förtjockare och sedimenteringsbassänger. Därför är det svårt eller omöjligt att ansluta mer än en givare till centralenheten. I övrigt är BB1 lika tillförlitlig och har samma användarvänlighet som BB2.

Vill du lära mer om den nya mätaren, kom och se den i aktion i vår monter C07:59 den 22 till 24 september i Älvsjö

Kontroll av slamnivån på Mälarenergi AB

Cerlics nya slamnivåmätare CBX har redan varit i drift – på reningsverket Kungsängen i Västerås. En testkörning i fyra månader som har fallit mycket väl ut.

– Slamnivåmätaren används till en rund förtjockare för slam från försedimenteringen, som innehåller inkommande primärslam och överskottslam från biosteget. Värden från CBX går över till historiken och kan följas i upplösning från var 5:e sekund till tjugo fyra timmar i vårt datasystem. Då kan vi se skillnaden på momentet i förtjockaren med slamnivån från CBX:en och sedan ändra tiden på urpumpningen av slammet för att undvika slamflykt. Vi har ännu inte börjat att automatiskt styra regleringen av slamnivån i förtjockaren, men det är målet. Jag tror på det och samtliga drifttekniker jag pratat med är positiva med att nivån stämmer mycket bra, eftersom vi kontrollerar slamnivån flera gånger i veckan med en handjagare, berättar Lars-Håkan Forsberg, processingenjör på Mälarenergi AB.

– Med hjälp av slamnivåmätaren ser vi att vi kan få ett tjockare slam in till röt-kammaren, slippa slamflykt till biosteget. Med ett högre TS in till röt-kammaren får vi en bättre utrotningsgrad och en lägre energikostnad för uppvärmning av slammet in till röt-kammaren, säger Lars-Håkan Forsberg.

Främby ARV styr med Cerlics susphaltsmätare

– En stor fördel är att Cerlics susphaltsmätare kräver mycket mindre underhåll och tillsyn jämfört med den mätutrustning som användes tidigare för att dosera fällningskemikalier, säger Emil Gunnarsson.

Främbyverket i Falun är ett konventionellt reningsverk med förfällning. Det är byggt för att ta emot cirka 34000 pe, bland annat renas också länsvattnet från Falu Koppargruva här. Reningsverket har byggts ut i etapper under åren och nyligen har man förändrat strategin för vad som ska styra doseringen av fällningskemikalier.

– Det speciella med Falun är att vi har mycket höga metallhalter i vattnet på grund av läckage och dagvatten, som rinner genom slagen, som finns kvar sedan gruvdriften. Det vattnet är rikt på järn och användes under en längre tid som fällningskemikalie. Men då det var svårt att avvattna slammet som bildades, separerade man det kommunala vattnet och gruvvattnet, berättar Emil Gunnarsson, processingenjör på Främbyverket.

Emil Gunnarsson har arbetat på Främbyverket i drygt ett år. Det är hans första år inom VA-branschen och han är mycket entusiastisk och engagerad i sitt arbete.

– Mina arbetsuppgifter är varierande men huvudansvaret är att ha koll på processerna så att inget går fel, dvs vi skall klara utsläppskraven. Jag jobbar även med att optimera och förbättra processerna tillsammans med mina medarbetare här på Främby. Med mer erfarenhet kommer idéerna om hur man kan utveckla reningsprocessen, säger Emil Gunnarsson.

Förändringar i processlösningen

Mängden fällningskemikalier som användes på Främby reningsverk var hög och man funderade på hur man skulle kunna minska den. Emil hade gjort ett studiebesök på MittSverige Vatten i Sundsvall, där man styr efter susphalt på inkommande vatten med Cerlics susphaltsmätare, och är nöjd med mätarna. Emil ville ge Cerlics mätare en chans att ”visa vad de går för”.

– Vi fick låna en susphaltsmätare ITX från Cerlic och fick hjälp att installera en logger för att se om och hur susphalten varierar. Vid en utvär-

dering såg vi att den föregående mätaren för att styra fällningsdoseringen inte alltid doserade när susphalten var hög eller tvärt om. Vi jämförde även susphaltsmätaren med att enbart styra mot inkommande flöde och drog slutsatsen från försöket, att vi har mest att vinna på att fälla när fosfor samt BOD är höga – därför valde vi att styra efter susphalten in, berättar Emil Gunnarsson.

Styr efter belastningen

Genom att mäta mängden suspenderat material i inkommande vatten, doserar man nu fällningskemikalierna.

– Då vi vet att det finns ett linjärt samband mellan suspenderat material och fosfor i

inkommande vatten är det bättre att ha denna strategi. Fosfor är ett av de ämnen som vi har utsläppskrav på, så det blir effektivare att fälla efter suspenderat material. Susphalten skiljer sig mycket mot den laddningsmätare som vi tidigare använde för dosering, berättar Emil.

Cerlics susphaltsmätare sitter i en uppvärmd byggnad i sandfånget vid inkommande vatten, efter att man har tillsatt fällningskemikalier.

– Vi har även en susphaltsmätare vid utloppet från försedimenteringen; detta för att vi ska kunna se om susphalten varierar i vattnet in till biosteget. Det är av intresse för framtiden att veta vilka faktorer som påverkar susphalten till biosteget, säger Emil Gunnarsson.

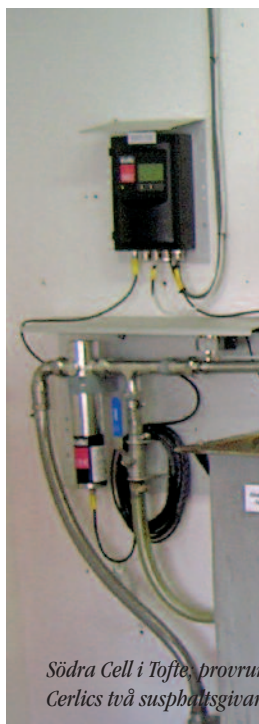
– Efter ett par månaders användning av susphaltsstyrning kan vi konstatera att doseringen av fällningskemikalier sakta minskas och att vi fortfarande klarar utsläppskraven på fosfor och BOD. Vi har inte märkt några problem med att det blir beläggningar ännu. säger Emil Gunnarsson, processingenjör i Falun.

Förändrad distribution till PoC

För att stärka Cerlic Controls marknadsposition globalt kommer försäljningen av Cerlics produkter till pappers- och massaindustrin att delas upp baserat på produkt- och applikationsområde. Vad gäller optiska koncentrationsgivare kommer all försäljning globalt att under 2009 successivt tas över av Lorentzen & Wettre. I Sverige skedde detta från den 1 juli i år. Det har sin grund i att Lorentzen & Wettre förvärvat det finska företaget KPM, med vilket Cerlic sedan tidigare har ett avtal om försäljning i vissa länder. Produktion och utveckling påverkas inte och försäljningen kommer alltjämt att ske under namnet Cerlic. Utvecklingen av askhaltsmätaren CTXA fortsätter som tidigare. Försäljningen av produkter inom VA-området till brukens externrening fortsätter med egna säljare, som samtidigt har hand om våra kunder inom andra områden, som exempelvis kommunala reningsverk.

forts från sid 1

Cerlic klarar rengöringen

Avloppsvattnet från fabriken i Tofte pumpas till externreningen i två delströmmar; ett fiberhaltigt och ett fiberfritt. Det fiberhaltiga avloppet går till förседimentering varifrån fiberslammet går vidare till silning. De prima fibrerna återförs till fiberlinjen medan resten går till avvattning och deponi. Klarfasen från sedimenteringen blandas med det fiberfria avloppet och går vidare till recipient.

Innan man installerade Cerlics susphaltsgivare hade man testat andra fabrikat, men fick stora problem med rengöring av givarna. De optiska lin-

serna fick med tiden en beläggning och rengöring av dessa var mycket tidsödande. Cerlics givare med den automatiska borstrengöringen klarar rengöringsbehovet utan manuella insatser.

En givare mäter på det fiberhaltiga avloppet före sedimentering (80-150 mg/l) och den andra sitter på avloppet till recipient (20-30 mg/l). Båda givarna sitter mycket praktiskt monterade i provrummet, där man samlat provbänk för enkel okulär besiktning av samtliga flöden, tillsammans med vattenprovtagare med kylskåp.

Södra Cell i Tofte, provrum med provbänk och Cerlics två susphaltsgivare på var sida.

Två nya ansikten på Cerlic

– Utmaningen för mig på Cerlic är den bredd som finns inom mitt ansvarsområde. Dessutom gillar jag företagets miljöprofil, säger David Blom, orderplanerare, produktions- och lageransvarig på Cerlic.

”Logistikansvarig och stolt innehavare av årskort på Råsunda i Solna”. Så presenterar sig David Blom, som sedan oktober månad 2008 är lager- och orderansvarig och därmed ansvarar för alla in och utleveranser på Cerlic. David har tidigare arbetat inom spånskiveindustri, truckhjulstillverkning och inom byggsektorn; alltid på företag med minst 75 anställda.

– Det blir mer utvecklande att jobba i ett mindre företag, då man får fler spridda arbetsuppgifter. Dessutom är möjligheterna att påverka och driva framåt betydligt större. Jag ser en stor utvecklingspotential hos Cerlic som jag verkligen ser fram emot att delta i. Att dessutom få jobba i ett företag som faktiskt kan utgöra en skillnad i vår miljö är bara det en riktig förmån, säger David Blom.

Michael Hultman är anställd som utvecklingsingenjör på Cerlic sedan januari 2009. Michaels huvuduppgifter är nykonstruktion och att vidareutveckla elektroniken till produkterna.

Michael har under största delen av sitt arbetsliv arbetat på Digital Vision AB samt varit både hård- och mjukvaruutvecklare av bild- och ljudbehandlingsutrustning för film- och tv-branschen. Michael kommer närmast från Sony Ericsson.

– Elektronik har alltid varit mitt stora intresse. Jag har ett elektronikklubb även hemma, där jag sysslar med projekt som t.ex. hifi-förstärkare, högtalare, radio och tv-teknik, mikroprocessorer samt styr- och reglerteknik. Mina andra stora intressen är att vandra och vara ute i skog och mark, berättar Michael Hultman.

– Jag ville jobba på ett lite mindre företag med familjär känsla och korta beslutsvägar, drivet av innovation och spännande teknik. Cerlic uppfyller allt detta, säger Michael Hultman, utvecklingsingenjör.